

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Перший проректор

 Ю.В. Котляр

«31» 08 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАТЬ ТА МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОЇ
РЕАБІЛІТАЦІЇ

Спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

Розробник

Біла А. А.

Завідувач кафедри розробника

Гетманцев С.В.

Завідувач кафедри спеціальності

Гетманцев С.В.

Гарант освітньої програми

Яблонська Т.М.

Декан факультету

Тупєєв Ю.В.

Начальник НМВ

Шкірчак С. І.

Миколаїв 2022

Розділ 1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Основи медичних знань та медико-соціальної реабілітації	
Галузь знань	22 Охорона здоров'я	
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	3	
Навчальний рік	2022-2023	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	5	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредитів / 120 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	30	
	30	
	60	
Відсоток аудиторного навантаження	50 %	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	іспит	

Розділ 2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи медичних знань та медико-соціальної реабілітації» є глибоке засвоєння студентами теоретичних знань, базових понять загальної та спеціальної патології, діагностичних ознак захворювань внутрішніх органів, основних методів і прийомів надання першої допомоги при нещасних випадках, травмах, кровотечах, отруєннях і загрозливих для життя станах, основ догляду за хворими та методів профілактики різноманітних захворювань з урахуванням оздоровчого впливу методів фізичної терапії та ерготерапії.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є такі:

Методичні: викласти теоретичні основи першої допомоги при різноманітних невідкладних станах, гострих захворюваннях; сприяти засвоєнню принципів профілактичних заходів та методологічних особливостей застосування отриманих знань на практиці.

Пізнавальні: дати уявлення про сучасний стан розвитку основ медичних знань; озброїти знаннями закономірностей змін у стані здоров'я хворих, факторах соціально-економічного, біологічного, антропогенного, медичного характеру, що впливають на нього.

Практичні: дати змогу майбутнім реабілітологам опанувати практичними навичками з даної дисципліни, які необхідні для того, щоб на науковій основі організувати процес надання першої медичної допомоги, обирати ефективні форми проведення профілактичних заходів та занять, що поліпшують стан хворих.

Розроблена програма відповідає освітній програмі та орієнтована на **формування компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК11	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями
	ЗК12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК2	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
	СК3	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

Передумови вивчення дисципліни: засвоєння дисциплін «Анатомія», «Фізіологія людини», «Біохімія» та «Фізична реабілітація при загальних захворюваннях».

В результаті вивчення дисципліни студент *має знати:*

- медицина: визначення, завдання, розділи; фактори, що впливають на здоров'я людини; історія розвитку медицини: медицина в рабовласницькому, феодальному, капіталістичному устрої; розвиток медико-біологічних дисциплін, клінічної медицини.

- поняття про травму та її класифікацію; переломи й вивихи: симптоми, перша допомога на місці події; види й причини переломів, можливі ускладнення; транспортна іммобілізація стандартними й імпровізованими шинами, пов'язками;

- види зовнішньої кровотечі; накладення асептичної пов'язки у сполученні з піднесеним положенням при венозній кровотечі; пальцеве притиснення артерій при їхньому ушкодженні до підлягаючої кістки; максимальне згинання в суглобах ушкодженої кістки; закручення;

- основні види поранень та основні принципи лікування ран; особливості поранень м'яких тканин голови, пошкодження головного мозку, шиї, грудної клітини, серця, живота, хребта; перша допомога при них;

- основні поняття десмургії, асептики та антисептики; види пов'язок і правила накладення на голову і грудну клітину; основні види пов'язок на живіт, паху, пальцях, кисті; основні види пов'язок на проміжності та нижніх кінцівках;

- реаніматологія: основні поняття; шок: класифікація, симптоми; реанімаційні заходи на місці випадку;

- основні види гострих захворювань легень, серця; основні види гострих гнійних захворювань шкіри; основні види антропонозних повітряно-краплинних і кишкових інфекцій: причини, симптоми; основні види венеричних захворювань: характеристики збудників, клінічні прояви, профілактика.

- основні види отруень та принципи їх профілактики та першої допомоги; основні види зооантропонозів: основні симптоми, лікування, профілактика.

має вміти:

- надати першу невідкладну допомогу при виникненні помилкового крупу, нападу бронхіальної астми, гострої судинної недостатності, гіпертонічного кризу, нападу стенокардії, «гострого живота», епілептичного й істеричного припадку, гострих отруень, алергічних реакцій, при закритих і відкритих ушкодженнях, при травматичному шоку, при опіках і відмороженнях, при укусах тварин і комах, при влученні стороннього предмета в око, вухо, горло й ніс;

- проводити непрямий масаж серця;

- проводити штучну вентиляцію легенів;

- накладати джгут та імпровізований джгут; закручення при кровотечах;

- накладати бинтові пов'язки на різні ділянки тіла;

- накладати імпровізовані шини; - забезпечити іммобілізацію при ушкодженнях кісток таза й хребта;

- забезпечити безпечну доставку хворого й потерпілого в лікувальну установу.

Відповідно до освітньої програми очікувані **результати навчання** включають вміння:

ПРН 6	Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.
ПРН 12	Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.
ПРН 18	Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

№ з/п	Назви розділів та тем	За формами занять, годин		
		Аудиторні		Самостійна робота
		Лекції	Практичні (семінарські)	
1.	Тема 1. Загальне вчення про хворобу, етіологію та патогенез. Профілактика хвороб.	2	2	4
2.	Тема 2. Роль реактивності організму в патології.	2	2	4
3.	Тема 3. Стрес та екстремальні стани.	2	-	4
4.	Тема 4. Пошкодження клітин та порушення обміну речовин. Принципи профілактики і терапії.	2	2	4
5.	Тема 5. Порушення периферичного кровообігу.	2	2	4
6.	Тема 6. Запалення. Принципи протизапальної терапії.	2	2	4
7.	Тема 7. Гарячка. Пухлини.	2	4	4
8.	Тема 8. Патологія системи крові (маси крові та еритроцитів).	2	2	4
9.	Тема 9. Патологія системи крові (лейкоцитів та гемостазу)	2	2	4
10.	Тема 10. Патологія серцево-судинної системи.	2	2	4
11.	Тема 11. Патологія дихання.	2	2	4
12.	Тема 12. Патологія травлення.	2		4
13.	Тема 13. Патологія нирок та сечовиділення.		2	4
14.	Тема 14. Патологія ендокринної системи (гіпоталамо-гіпофізарно-наднирникової системи, щитовидної, прищитовидних, статевих залоз, ендокринної частини підшлункової залози).	2	2	4
15.	Тема 15. Патологія нервової системи	2	2	4
Всього за курсом		30	30	60

Розділ 4. Зміст навчальної дисципліни

4.1 План лекцій

№ лекції	Кількість годин	Ключові питання, які розглядаються
Лекція № 1	2	Тема 1. Загальне вчення про хворобу, етіологію та патогенез. Профілактика хвороб. Здоров'я та його складові. Загальне вчення про хворобу, етіологію, патогенез. Профілактика хвороб.
Лекція № 2	2	Тема 2. Роль реактивності організму в патології. Імунологічна недостатність та алергія. Принципи терапії. Перша допомога при гострих алергічних реакціях.
Лекція № 3	2	Тема 3. Стрес та екстремальні стани. Стрес та екстремальні стани. Принципи терапії. Невідкладна допомога при екстремальних станах.
Лекція № 4	2	Тема 4. Пошкодження клітин та порушення обміну речовин. Принципи профілактики і терапії. Пошкодження клітин. Пошкодження та порушення обміну речовин. Принципи профілактики і терапії.
Лекція № 5	2	Тема 5. Порушення периферичного кровообігу. Артеріальна гіперемія. Види артеріальної гіперемії. Венозна гіперемія. Види ішемії.
Лекція № 6	2	Тема 6. Запалення. Принципи протизапальної терапії. Запалення та його види. Принципи протизапальної терапії.
Лекція № 7	2	Тема 7. Гарячка. Пухлини. Принципи жарознижувальної терапії. Принципи профілактики і лікування.
Лекція № 8	2	Тема 8. Травми опорно-рухового апарату і нещасні випадки, перша допомога у разі невідкладних станів. Травматична хвороба. Організація надання долікарської допомоги у разі травм. Перша допомога при травмах опорно-рухового апарату. Профілактика травматизму.
Лекція № 9	2	Тема 9. Патологія системи крові. Зміни кількісного складу еритроцитів. Зміни якісного складу еритроцитів. Зміни кількісного складу лейкоцитів (лейкоцитоз, лейкопенія). Зміни якісного складу лейкоцитів (лейкоцитоз, лейкопенія).
Лекція № 10	2	Тема 10. Патологія серцево-судинної системи. Об'ємні зміни серця (гіпертрофія і розширення серця). Пороки серця. Судинна недостатність кровообігу (артеріосклероз, атеросклероз). Поняття про гіпертонію і гіпотонію. Запалення селезінки і лімфатичних вузлів.
Лекція № 11	2	Тема 11. Патологія дихання. Порушення кровообігу в легенях. Задишка, її види. Некротичні, продуктивні пневмонії. Об'ємні зміни легень. набряк легень, його причини, основні морфологічні ознаки. Плеврити, їх причини, класифікація, морфологічні ознаки, закінчення і значення.
Лекція № 12	2	Тема 12. Патологія травлення. Порушення травлення в кишечнику. Перитоніти, їх причини, види.
Лекція № 13	2	Тема 13. Патологія нирок та сечовиділення. Основні синдроми ураження сечової системи. Критерії оцінки функції нирок. Гостра і хронічна ниркова недостатність. Діагностичне значення загального аналізу

		сечі.
Лекція № 14	2	Тема 14. Патологія ендокринної системи (гіпоталамо-гіпофізарно-наднирничкової системи, щитовидної, прищитовидних, статевих залоз, ендокринної частини підшлункової залози) Патологія гіпоталамо-гіпофізарно-наднирничкової системи. Патологія щитовидної залози. Патологія прищитовидних залоз. Патологія статевих залоз. Патологія ендокринної частини підшлункової залози.
Лекція № 15	2	Тема 15. Патологія нервової системи Патологічна фізіологія нервової системи. Порушення сенсорної функції нервової системи.

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№ семінару	Кіль-кість годин	Ключові питання, які розглядаються
Семінар № 1	2	Тема 1. Загальне вчення про хворобу, етіологію та патогенез. Профілактика хвороб. Роль фізичних, хімічних, біологічних, психічних та соціальних факторів у виникненні хвороб. Процеси адаптації і компенсації при хворобі.
Семінар № 2	2	Тема 2. Роль реактивності організму в патології. Порушення імунологічної реактивності. Імунологічна недостатність. Алергія, алергічні стани та захворювання. Перша допомога при гострих алергічних реакціях.
Семінар № 3	2	Тема 3. Пошкодження клітин та порушення обміну речовин. Принципи профілактики і терапії. Пошкодження клітин та порушення обміну речовин. Принципи профілактики і терапії.
Семінар № 4	2	Тема 4. Порушення периферичного кровообігу. Стаз. Тромбоз. Емболія, класифікація емболії.
Семінар № 5	2	Тема 5. Запалення. Принципи протизапальної терапії. Запалення. Принципи протизапальної терапії.
Семінар № 6	2	Тема 6. Гарячка. Гарячка. Принципи жарознижувальної терапії. Заходи для зниження високої температури тіла.
Семінар № 7	2	Тема 7. Пухлини. Пухлини. Принципи профілактики і лікування.
Семінар № 8	2	Тема 8. Травми опорно-рухового апарату і нещасні випадки, перша допомога у разі невідкладних станів. Травматична хвороба. Організація надання долікарської допомоги у разі травм. Перша допомога при травмах опорно-рухового апарату. Профілактика травматизму.
Семінар № 9	2	Тема 9. Патологія системи крові Рановий процес. Перша допомога при поверхневих і глибоких ранах, при різних видах кровотеч. Вчення про пов'язки (десмургія).
Семінар № 10	2	Тема 10. Патологія серцево-судинної системи. Патологія серцево-судинної системи. Ознаки хвороб органів серцево-судинної системи. Спостереження і догляд за хворими з захворюваннями серцево-судинної системи, зокрема, за хворими на ішемічну хворобу серця та атеросклероз. Перша допомога у разі невідкладних

		станів при патології ССС.
Семінар № 11	2	Тема 11. Патологія дихання. Порушення зовнішнього і внутрішнього дихання. Ознаки хвороб органів дихання. Спостереження і догляд за хворими з захворюваннями верхніх і нижніх дихальних шляхів. Перша допомога у разі невідкладних станів при патології дихальної системи. Інфекційний процес. Організаційно-медичні та протиепідемічні заходи при інфекційних захворюваннях. Спостереження і догляд за хворими на різні інфекційні захворювання, зокрема, на повітряно-крапельні інфекції.
Семінар № 12	2	Тема 12. Патологія травлення. Інтоксикація. Перша допомога при отруєннях.
Семінар № 13	2	Тема 13. Патологія нирок та сечовиділення. Проба сечі за Зимницьким. Діагностичне значення. Аналіз сечі за Нечипоренком. Діагностичне значення.
Семінар № 14	2	Тема 14. Патологія ендокринної системи Порушення функцій гіпофіза. Порушення функцій надниркових залоз. Хвороба Іценко-Кушинга. Гіпокортицизм. Гіпотиреоз. Гіперфункція щитовидної залози – гіпертиреоз. Рак щитовидної залози. Цукровий діабет.
Семінар № 15	2	Тема 15. Патологія нервової системи Порушення рухової функції. Центральні і периферичні паралічі. Міастенія. Гіперкінези. Розлади чутливості. Порушення функцій вегетативної нервової системи. Вегетативна дистонія. Порушення нервової трофіки. Порушення вищої нервової діяльності. Неврози Менінгіт. Енцефаліт.

4.3. Завдання для самостійної роботи.

Написати реферат на одну із тем зі списку згідно зазначених вимог.

Перелік тем для підготовки реферату

1. Патологія системи крові (маси крові та еритроцитів).
2. Ознаки, крововтрати, хвороб червоної крові.
3. Спостереження і догляд за хворими. Принципи терапії.
4. Патологія системи крові (лейкоцитів і гемостазу).
5. Ознаки хвороб білої крові та порушень гемостазу.
6. Спостереження і догляд за хворими. Принципи терапії.
7. Патологія серцево-судинної системи.
8. Ознаки хвороб органів серцево-судинної системи.
9. Спостереження і догляд за хворими з захворюваннями серцево-судинної системи, зокрема, за хворими на ішемічну хворобу серця та атеросклероз.
10. Перша допомога у разі невідкладних станів при патології ССС.
11. Патологія дихання.
12. Порушення зовнішнього і внутрішнього дихання.
13. Ознаки хвороб органів дихання.
14. Спостереження і догляд за хворими з захворюваннями верхніх і нижніх дихальних шляхів.
15. Перша допомога у разі невідкладних станів при патології дихальної системи.
16. Патологія травлення.
17. Ознаки хвороб шлунково-кишкового тракту.

18. Спостереження і догляд за хворими з захворюваннями шлунка, дванадцятипалої кишки, підшлункової залози, печінки та жовчовивідних шляхів, кишечника.
19. Перша допомога у разі невідкладних станів при патології ШКТ.
20. Патологія нирок та сечовиділення.
21. Ознаки хвороб нирок та сечовидільної системи.
22. Спостереження і догляд за хворими з захворюваннями нирок та органів сечовидільної системи.
23. Патологія ендокринної системи (гіпоталамо-гіпофізарно-наднирничкової системи).
24. Ознаки хвороб ендокринної системи.
25. Спостереження і догляд за хворими з захворюваннями ендокринної системи та обміну речовин.
26. Патологія ендокринної системи (щитовидної, прищитовидних, статевих залоз, ендокринної частини підшлункової залози).
27. Ознаки хвороб ендокринної системи.
28. Спостереження і догляд за хворими з захворюваннями ендокринної системи та обміну речовин.
29. Патологія нервової системи.
30. Ознаки хвороб нервової системи. Спостереження і догляд за хворими з захворюваннями нервової системи.

Вимоги до реферативної роботи:

Обсяг роботи має складати – 10-15 сторінок. До загального обсягу роботи не входять додатки, глосарій, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають суцільній нумерації. Робота має бути акуратно написана від руки або надрукована з дотриманням стилістичних і граматичних норм. У тексті обов'язково повинні бути посилання на літературу та інші джерела, що використовувалися при підготовці роботи.

Текст індивідуальної роботи викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А-4(210 x 297).

Робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем; вирівнювання - “За шириною”; міжрядковий інтервал “Полуторний” (1,5 Lines); абзацний відступ – п'ять знаків (1,25 см); верхнє і нижнє поле – 2 см., лівє – 3 см, правє – 1 см. Абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Скорочення слів та словосполучень мають відповідати чинним стандартам з бібліотечної та видавничої справи (наприклад: Міністерство внутрішніх справ України (далі – МВС)).

Розділи та підрозділи мають містити заголовки, які належить точно відтворювати у змісті. Заголовки розділів, як правило, розміщують посередині рядка. Назви розділів друкують великими літерами без розділових знаків у кінці, без підкреслень. Заголовки розділів слід починати з належного відступу.

Абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати п'яти знакам (стандартний відступ, визначений текстовими редакторами на ПК).

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Переніс слів у заголовках розділів слід уникати. Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом, при друкованому виготовленні письмової роботи, повинна становити не менше двох рядків.

Нумерація сторінок має бути наскрізною. Порядковий номер сторінки позначають арабською цифрою і проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки чи рисок. Титульний аркуш(додається) включається до загальної нумерації сторінок письмової роботи, але номер сторінки на титульному аркуші, як правило, не проставляють. Розділи слід нумерувати також арабськими цифрами.

При використанні літературних джерел в тексті письмової роботи можуть бути два варіанти посилань на них. Перший – це посторінкові посилання (виноски): коли на сторінці цитується джерело, то внизу цієї сторінки під основним текстом наводиться бібліографічний опис літературного джерела і вказується сторінка. Другий – коли в разі посилання на

літературне джерело у квадратних дужках вказується його порядковий номер у списку літератури та конкретна сторінка, наводиться цитата, точні цифри, дані, наприклад [3, с. 17].

Ілюстративний матеріал – малюнки, графіки, схеми тощо слід розміщувати безпосередньо після першого посилання на нього в тексті. Якщо графік, схема, таблиця не поміщається на сторінці, де є посилання, їх подають на наступній сторінці. На кожний ілюстративний матеріал мають бути посилання в тексті.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Навчально-методичний матеріал: конспекти лекцій та практичних занять.

Мережа Інтернет: доступ до сайтів університетів та інших сайтів, що необхідні для навчального процесу

Обладнання: ноутбук, мультимедійний проектор

Розділ 5. Підсумковий контроль

5.1. Питання для підготовки до іспиту

1. Дайте визначення поняття „здоров’я”. Яких аспектів життя людини воно торкається?
2. Що таке валеологія як наука? Яка різниця між індивідуальним та суспільним здоров’ям?
3. Як ви розумієте поняття „загальна патологія” ?
4. Дайте визначення поняття „хвороба”? Які фактори сприяють виникненню хвороби?
5. Що таке симптоми і синдроми хвороб? Які бувають симптоми?
6. Що таке „передпатологічний стан”? Які фактори сприяють його виникненню?
7. Для чого педагогам, тренерам і реабілітологам знання основ загальної патології?
8. Які хвороби розрізняють за швидкості перебігу?
9. Які періоди розрізняють в перебігу хвороби?
10. Які варіанти завершення хвороби можуть спостерігатися?
11. Що таке етіологія? Які причини хвороб розрізняють?
12. Які фізичні фактори виникнення хвороб ви знаєте? Які ураження вони викликають?
13. Які хімічні фактори виникнення хвороб ви знаєте? Які ураження вони викликають?
14. Які біологічні причини хвороб ви знаєте? Які захворювання вони викликають?
15. Що таке аліментарний фактор у виникненні хвороб? Які хвороби з ним пов’язані?
16. Яку роль відіграють психічні і соціальні фактори у виникненні хвороб? Що таке „хвороби цивілізації”?
17. Що таке профілактика захворювань? Що розуміють під фактором ризику?
18. Охарактеризуйте первинну і вторинну профілактику хвороб.
19. Що таке санітарна освіта населення та як її здійснюють?
20. Що таке патогенез, патологічний процес, патологічний стан? Поясніть на прикладі.
21. Які механізми починають функціонувати в організмі при виникненні патологічних процесів?
22. Причинно-наслідковий зв’язок, місцеве і загальне при хворобі. Поясніть на прикладі.
23. Форма і функція, загальне (неспецифічне) і специфічне при хворобі. Поясніть на прикладі.
24. Адаптація й компенсація при хворобі, їх роль у підтриманні здоров’я та виникненні хвороби.
25. Що таке реактивність організму? Яку реактивність розрізняють?
26. Що таке імунітет? Які форми імунітету ви знаєте?
27. Що таке імунна система? Які органи і клітини імунної системи ви знаєте?
28. Що таке антиген, гаптен, антитіло?
29. Які типи імунної відповіді на антиген розрізняють? В чому полягають особливості імунної відповіді?
30. Що таке травма? Які є причини і види травм?
31. Які особливості спортивного травматизму, його профілактика?

32. Що таке невідкладна медична допомога, які заходи вона включає? Які принципи і правила надання першої медичної допомоги?
33. Що таке травматичний шок, ознаки, невідкладна допомога?
34. Що таке асептика, як її здійснювати?
35. Що таке антисептика, які види антисептики розрізняють?
36. Чим характеризуються поверхневі ушкодження шкіри (потертості, садна)? Яка перша допомога?
37. Що таке рана, які види ран розрізняють? Які ознаки рани та правила її обробки?
38. Що вивчає десмургія? Назвіть загальні правила накладання пов'язок.
39. Що таке кровотеча, які види кровотеч розрізняють (коротко охарактеризувати)?
40. Які способи зупинки зовнішніх кровотеч?
41. При якій кровотечі найчастіше розвивається геморагічний шок? Які її ознаки?
42. Ознаки і перша допомога при забоях м'язових тканин.
43. Перша допомога при розтягненнях (розривах) зв'язок, сухожилів і м'язів.
44. Що таке вивих? Перша допомога при вивихах.
45. Що таке перелом кісток, які його ознаки та невідкладна допомога при переломі?
46. Які види переломів кісток розрізняють?
47. Що таке транспортна іммобілізація та її правила?
48. Що таке інфекційні захворювання? Їх класифікація, шляхи передачі збудників.
49. Заходи для боротьби з інфекційними хворобами.
50. Які інфекції дихальних шляхів ви знаєте? Коротко охарактеризувати шляхи зараження, збудників, основні ознаки.
51. Які особливості зараження та догляду за хворими на грип? Які заходи профілактики ?
52. Які шляхи зараження і ознаки туберкульозу? Які заходи профілактики ?
53. Які кишкові інфекції ви знаєте? Коротко охарактеризувати шляхи зараження, збудників, основні ознаки.
54. Що таке гельмінтози? Охарактеризувати аскаридоз, ентеробіоз.
55. Що таке кров'яні інфекції? Коротко охарактеризувати шляхи зараження, збудників, основні ознаки.
56. Які шляхи зараження і ознаки СНІДу? Які заходи профілактики ?
57. Коротко охарактеризувати шляхи зараження, збудників, основні ознаки інфекцій зовнішніх покривів (сибірка, правець).
58. Які заразні захворювання шкіри ви знаєте? Коротко охарактеризувати педикульоз, коросту.
59. Що таке отрути і гостре отруєння? Які отрути ви знаєте?
60. Що таке крововтрата? Ознаки, наслідки, принципи терапії. Принципи переливання компонентів крові, посттрансфузійні реакції організму.
61. Що таке анемії, еритроцитоз. Види, ознаки, принципи терапії.
62. Поняття про лейкоцитоз та лейкопенії, їх види. Лейкози. Види, ознаки, наслідки для організму. Спільність лейкозів та пухлин. Принципи терапії.
63. Порушення згортання крові. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання.
64. Які основні ознаки хвороб серцево-судинної системи?
65. Чим характеризуються болі при стенокардії і інфаркті міокарда? Як надати першу допомогу хворому?
66. Що таке серцева астма? Яка невідкладна допомога при серцевій астмі?
67. Якими ознаками характеризується гіпертонічна криза? Які заходи невідкладної допомоги?
68. Що таке інсульт, його ознаки і невідкладна допомога?
69. Які особливості догляду за хворими з серцево-судинними захворюваннями?
70. Якими загальними ознаками характеризуються хвороби органів дихання?
71. Чим характеризується напад ядухи при бронхіальній астмі? Які заходи першої допомоги?
72. Які ознаки легеневої кровотечі? В чому полягає перша допомога?
73. Які особливості догляду за хворими з захворюваннями органів дихання?

74. Які загальні ознаки захворювань шлунка?
75. Які загальні ознаки захворювань кишечника?
76. Які ознаки і перша допомога при гострому гастриті?
77. Що таке жовчна колька, її ознаки і невідкладна допомога?
78. Чим характеризуються шлункова і кишкова кровотеча? Яка невідкладна допомога при цих станах?
79. Які особливості загального догляду за хворими при хворобах органів травлення?
80. Які основні ознаки захворювань сечовидільної системи?
81. Які порушення сечовиділення і зміни сечі можуть спостерігатися при захворюваннях сечовидільної системи?
82. Чим характеризується напад ниркової кольки? Яка невідкладна допомога?
83. Що таке уремія? Її ознаки?
84. Які особливості догляду хворих з захворюваннями нирок?
85. Що таке цукровий діабет? Які його причини і ознаки, особливості догляду за хворими?
86. Що таке гіперглікемічна та гіпоглікемічна коми? Яка невідкладна допомога при них?
87. Що таке гіпертиреоз та гіпотіреоз, ендемічний зоб? Які ознаки та особливості догляду за хворими з захворюваннями щитоподібної залози?
88. Які ознаки ожиріння, особливості догляду за хворими?
89. Які ви знаєте захворювання нервової системи? Їх ознаки.
90. Які особливості догляду за хворими з захворюваннями нервової системи?

5.3. Зразок «нульового» варіанту іспитового білету

ІСПИТОВИЙ БІЛЕТ № 0

Чорноморський національний університет ім. П.Могили

Рівень вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія

Навчальна дисципліна

Основи медичних знань та медико-соціальної реабілітації

Варіант №0

1. Які порушення сечовиділення і зміни сечі можуть спостерігатися при захворюваннях сечовидільної системи?
2. Чим характеризується напад ниркової кольки? Яка невідкладна допомога?
3. Що таке уремія? Її ознаки?

Схвалено на засідання кафедри медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

Екзаменатор _____

За повну розгорнуту відповідь на іспиті за 1 питання студент отримує 10 балів, за 2 та 3 питання по 15 балів:

8-10 балів: глибоке засвоєння програмного матеріалу; повна відповідь на питання;

5-7 балів: повне засвоєння програмного матеріалу і вміння орієнтуватися в новому; змістовні відповіді на запитання;

3-4 балів: часткове, неповне висвітлення змісту питання; неточність при відповіді; е розуміння основних положень матеріалу.

0-2 бали: за не опанування значної частини програмного матеріалу; незнання теорії основних питань і термінів;

11-15 балів: глибоке засвоєння програмного матеріалу; повна відповідь на питання;
7-10 балів: повне засвоєння програмного матеріалу і вміння орієнтуватися в новому; змістовні відповіді на запитання;

4-6 балів: часткове, неповне висвітлення змісту питання; неточність при відповіді; є розуміння основних положень матеріалу.

0-3 бали: за не опанування значної частини програмного матеріалу; незнання теорії основних питань і термінів;

Максимальна кількість балів за іспит становить 40 балів.

Розділ 6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

6.1. Система оцінювання роботи студентів

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на заліку і іспиті згідно розкладу сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів при вивченні дисципліни «Основи медичних знань та медико-соціальної реабілітації» застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

V семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1.	Опитування на групових заняттях 8 занять по 5 бали	8 x 5 = 40	Протягом семестру
2.	Реферат	10	Протягом семестру
3.	Контрольна робота	10	Кінець семестру
4.	Екзамен	40	Заліково-екзаменаційна сесія
	Всього	100	

6.2. Критерії оцінювання

6.2.1. Опитування на групових заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння студентів самостійно опрацювати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка роботу на семінарському занятті – 5 балів. Критеріями для оцінювання виступають:

Оцінка 5 балів ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- виконує тестові завдання без помилок;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 4 бали ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;
- при виконанні тестових завдань припускається декілька помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;
- мова добра.

Оцінка 2-3 бали ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- при виконанні тестових завдань припускається помилок до 50%.
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
- мова спрощена.

Оцінка 0-1 бали ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
- головного фактичного матеріалу не знає.
- при виконанні тестових завдань припускається помилок більше 50%.

6.2.2. Написання тематичних рефератів

Перелік тем та вимоги до написання рефератів зазначено у п. 4.3. Написання 1 тематичного реферату оцінюється у 10 балів.

Написання та захист реферату

10 балів (відмінно)	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить нову, нетрадиційну інформацію з даного питання і пропозиції щодо її практичного застосування.
8-9 балів (добре)	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається переважно на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить фрагменти нової, нетрадиційної інформації.
6-7 балів (добре)	Запропонована студентом робота викладена в необхідному обсязі, оформлена грамотно, включає базовий теоретичний та практичний вихід, але містить певні недоліки у висвітленні питання, яке досліджувалось.
4-5 бали (задовільно)	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але не має практичного виходу. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми.
1-3 бали (задовільно)	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але тема розкрита неповністю. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми. Обсяг запропонованої роботи не відповідає вимогам.
0 (незадовільно)	Робота не виконана.

6.2.3. Контрольна робота (тестова форма)

Тест складається з 20 питань. Кожне питання оцінюється в 0,5 балів. Студент на контрольній роботі отримує 10 балів.

Приклад тесту

1. Згідно даних Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), здоров'я визначається такими складовими

- А) фізичною, соціальною, психічною і духовною
- Б) фізичною, політичною, психічною і духовною
- В) фізичною, соціальною, політичною, психічною і духовною

2. Наука про хвороби називається...

- А) валеологією
- Б) фізіологією
- В) патологією

3. Якою причиною хвороби є живі збудники – макроорганізми (глисти, кліщі), мікроорганізми (мікроби), віруси тощо?

- А) фізичною
- Б) біологічною

В) хімічною

4. Синдром хвороби – це

А) декілька ознак об'єднаних одним патогенезом (синдром гострого живота, синдром виразкової хвороби, синдром гострої крововтрати)

Б) можливість виконувати певні дії: рухатися, працювати, пристосовуватися до змін довкілля

В) порушення життєдіяльності організму під впливом надзвичайних подразників зовнішнього і внутрішнього середовища, яке характеризується зниженням пристосувальної реакції організму з одночасною мобілізацією компенсаторно-пристосовних механізмів.

5. Опірність, стійкість організму до дії патогенних подразників – це

А) міграція

Б) реактивність

В) резистентність

6. Підвищена і якісно змінена імунологічна реакція організму на дію речовин антигенної природи, яка супроводжується пошкодженням тканин – це

А) кропивниця

Б) алергія

В) реактивність

7. Яка стадія стресу настає у випадку, якщо стрес фактор, що викликав, продовжує діяти?

А) тривоги

Б) опору

В) виснаження

8. Загальний стан організму, який виникає гостро в результаті значної невідповідності ОЦК ємності судинного русла – це

А) колапс

Б) синдром хвороби

В) реактивність

9. Незворотні зміни в головному мозку на фоні зворотних змін в інших органах – це

А) біологічна смерть

Б) агонія

В) смерть мозку (*соціальна смерть*)

10. Які два патогенетичних варіанти пошкодження клітин виділяють?

А) цитопатичний і валеологічний

Б) цитопатичний і насильницький

В) насильницький і патогенетичний

11. При лікуванні хвороб обміну речовин в першу чергу пацієнту призначається

А) строгий режим харчування та санаторно-курортне лікування

Б) строгий режим харчування, здійснюється постійний контроль ваги, медикаментозне, санаторно-курортне лікування та масаж

В) строгий режим харчування, здійснюється постійний контроль ваги, медикаментозне та санаторно-курортне лікування.

12. Збільшення кровонаповнення органа або тканини у зв'язку з утрудненим відтоком крові через вени – це

А) артеріальна гіперемія

Б) венозна гіперемія

В) ішемія

13. Патологічний процес, зумовлений перенесенням потоком крові різних субстратів (емболів), які не виявляються в нормі та здатні викликати гостру оклюзію судини з порушенням кровопостачання тканини або органа – це

А) тромбоз

Б) ішемія

В) емболія

14. Симптоматична терапія - це

А) лікування, спрямоване на попередження або усунення симптомів, які супроводжують запалення (з цією метою застосовують, наприклад, беззаспокійливі, анестезуючі лікарські засоби, речовини, які нормалізують функцію органів і систем)

Б) спрямована на активацію загальних і місцевих механізмів компенсації, регенерації, захисту, відновлення і усунення пошкоджень і змін в тканинах, викликаних флогогенним агентом, а також наслідків його впливу

В) має на меті блокування механізму розвитку запалення, при цьому впливу спрямовані на розрив ланок патогенезу запалення

15. Скільки стадій гарячки виділяють?

А) 2

Б) 4

В) 3

16. На III стадії гарячки спостерігаються такі зміни у роботі серцево-судинної системи як...

А) тахікардія, підвищення АТ

Б) поступова нормалізація гормонального фону

В) тахікардія, поступова нормалізація ЧСС, пониження АТ, іноді колапс

17. Що відрізняє злоякісні пухлини від доброякісних?

А) інфільтративний (інвазивний) ріст

Б) атрофічні зміни

В) онкогенні речовини

18. Хронічне пошкодження ...

А) розвивається швидко, як результат однократного і інтенсивного впливу пошкоджуючого чинника

Б) розвивається середнім темпом і є наслідком менш інтенсивних, але багаторазових патогенних впливів

В) характеризується повільним протіканням і є наслідком менш інтенсивних, але багаторазових патогенних впливів

19. Які існують види загибелі клітин?

А) гострий та хронічний

Б) апоптоз та некроз

В) цитопатичний та насильницький.

20. Канцерогенез або онкогенез — це

А) складний патофізіологічний процес виникнення і розвитку пухлини

Б) складний патофізіологічний процес виникнення і розвитку пухлини в ділянці обличчя

В) складний патофізіологічний процес виникнення і розвитку пухлини на шкірі спини.

Розділ 7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні джерела

1. Ганонг В. Ф. Фізіологія людини : підручник. Львів : Бак, 2002. 432с.
2. Коритко З. І., Голубій Є. М. Загальна фізіологія. Львів, 2002. 212 с.
3. Маліков М. В. Фізіологія фізичних вправ : посібник. Запоріжжя : ЗДУ, 2003. 113 с.
4. Мелега К.П. Невідкладна допомога при травмах і захворюваннях у спортсменів: Навч.-метод. посібник. – Ужгород: Вид-во: УжНУ, 2005. – 50 с
5. Мелега К.П., Кручаниця М.І. Основи медичних знань: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту. – Ужгород: Вид-во УжНУ, 2006. – 128с.
6. Мотузюк О. П., Хмелькова А. І., Міщенко І. В. Практикум з фізіології людини : навч. посіб. для мед. ВНЗ I-III р.а. 2-ге вид., випр. Рекомендовано МОЗ. Київ, 2017. 160 с.
7. Основи медичних знань та долікарської допомоги: підручник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації / Я.І. Федонюк, В.С. Грушко, О.М. Довгань та ін.; за ред. Я.І. Федонюка, В.С. Грушка. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2012. — 728 с.
8. Фізіологія : навч. посібник для студентів вищих медичних навч. закладів IV рівня акредитації МОН України / Кашенко О. А. та ін. ; за ред. проф. О. А. Шандри. Одеса : ОНМедУ, 2013. 288 с. – (Серія «Бібліотека студента-медика»).
9. Фізіологія людини / Гжегоцький М. Р., Філімонов В. І., Петришин Ю. С., Мисаковець О.Г. Київ : Книга плюс, 2005. 316 с.
10. Фізіологія людини : навч. посіб. Вид. 2-ге, доп. / Яремко Є. О. та ін. Львів : ЛДУФК, 2013. 208 с.
11. Філімонов В. І. Фізіологія людини : підручник. 3-є вид., випр. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. 488 с.

7.2. Додаткові джерела

1. Анатомія та фізіологія з патологією / За ред. Я.І. Федонюка, Л.С. Білика, Н.Х. Микули. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. - 680 с.
2. Голяка С.К., Возний С.С. Фізіологічні основи фізичної культури і спорту : навч.-метод.посібник. Херсон : ПП Вишемирський В.С., 2015. 230 с.
3. Довідник з основ медичних знань: Навч. посібник для ін-тів фіз. культури і фак. фіз. виховання вузів / За ред. В.П. Зотова, В.А. Цирюльникова. – К.: Медекол, 1994. – 152с.
4. Коденко Я. В. Основи медичних знань / Я. В. Коденко. – К. : Арт-освіта, 2004.
5. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я: Навчальний посібник. - 3-є вид., виправлене та доповнене. - К.: Арістей, 2005. - 588 с.
6. Нетяженко В.З., Сьоміна А.Г., Присяжнюк М.С. Загальний та спеціальний догляд за хворими. – К.: Здоров'я, 1993. – 296 с.
7. Практикум з валеології. Основи долікарської допомоги. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів, вчителів та учнів загальноосвітніх шкіл / Укладачі Цимбал Н.М., Берегова О.Д. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. – 112 с.
8. Чижик В.В. Спортивна фізіологія : навч. посібник для студентів. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2011. 256 с.
9. Щуліпенко І.М. Загальний і спеціальний медичний догляд за хворими з основами валеології / Навчально-методичний посібник для студентів медичних вузів і учнів медичних ліцеїв. – Київ: «Кий», 1998. – 384 с.

7.3. INTERNET – ресурси (Основні Web-сторінки в INTERNET)

1. <http://www.farmafak.ru/Fiziologiya-1.htm>